II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING
af 5. december 1983
vedrørende en procedure i medfør af EØF-traktatens artikel 85
(IV/27.492 — SMM & T Exhibition Agreement)

(Den engelske tekst er den eneste autentiske)

(83/666/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab,

under henvisning til forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 [1], senest ændret ved akten vedrørende Grækenlands tiltrædelse, særlig artikel 6, 7 og 8,

under henvisning til anmodning om negativattest og anmeldelse indgivet den 25. juni 1973 af sammenslutningen af automobilfabrikanter og — forhandlere, Society of Motor Manufacturers and Traders Ltd (SMM & T), London, vedrørende en standardudstillingsaftale (Exhibition Agreement), som er indgået af en del af sammenslutningens medlemmer (de underskrivende medlemmer); aftalen vedrører udstilling af motorkøretøjer, fragtcontainere og automobiludstyr på udstillinger i Det forenede Kongerige og indeholder navnlig regler vedrørende udstillernes direkte og indirekte deltagelse i sådanne udstillinger,

under henvisning til offentliggørelsen i hovedtræk af reglerne i udstillingsaftalen [2] i medfør af artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17,

efter at have hørt Det rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

I. DE FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

(1) SMM & T, der blev oprettet i 1902, er den største erhvervssammenslutning inden for automobilindustrien i Det forenede Kongerige; alle engelske fabrikanter, importører og forhandlere kan være medlem af sammenslutningen; medlemmerne tegner sig for langt hovedparten af salget af automobiludstyr i Det forenede Kongerige;

(2) sammenslutningens målsætning er bl.a. at fremme automobilindustriens interesser i Det forenede Kongerige og i udlandet; et af de formål, hvormed sammenslutningen blev oprettet, er at arrangere, afholde og virke til fremme af udstillinger, konkurrencer, væddeløb og af automobilindustriens produkter og i øvrigt at yde bistand ved afholdelse af sådanne arrangementer;

SMM & Ts anmodning om negativattest og anmeldelsen vedrører kun denne specifikke målsætning og eventuelle foranstaltninger i tilknytning hertil;

(3) sammenslutningen er inddelt i en række brancheafdelinger (bilfabrikanter og fabrikanter af

[1] EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
[2] EFT nr. C 216 af 23. 8. 1980, s. 2.

fragtcontainere osv.); hver afdeling forestås af et udvalg;

sammenslutningens kompetente organer er rådet (Council), der er sammenslutningens øverste myndighed, og som vælger medlemmerne; forretningsudvalget fastlægger de generelle retningslinjer for sammenslutningens politik og udadvendte aktiviteter, medens et udvalg for generelle anliggender bl.a. varetager sammenslutningens udstillingspolitik;

(4) SMM & T arrangerer et stort antal udstillinger af automobiludstyr hvert år i hele Det forenede Kongerige; nogle af disse er generelle udstillinger af forskellige former for automobiludstyr, medens andre udstillinger er specialiserede udstillinger vedrørende en bestemt sektor af automobilindustrien, som f.eks. fragtcontainere, campingvogne og påhængsvogne eller tilbehør og komponenter;

den største udstilling, som SMM og T afholder er International Motor Show, som afholdes hvert andet år i år med lige årstal i Birmingham i National Exhibition Centre; indtil 1976 blev International Motor Show afholdt hvert år i oktober i Earls Court i London; det første Internationale Motor Show i Birmingham blev afholdt i oktober 1978;

(5) udstillingsaftalen blev, i den form hvori den blev anmeldt til Kommissionen i 1973, indgået af sammenslutningens underskrivende medlemmer; det var et løbende arrangement, selv om aftalen formelt blev fornyet hvert andet år; imidlertid var medlemmerne af sammenslutningen ikke forpligtede til at skrive under på udstillingsaftalen; fabrikanter og koncessionshavere af motorkøretøjer, fragtcontainere og automobiludstyr samt grossister inden for automobiludstyr, men ikke almindelige forhandlere, kunne tilslutte sig udstillingsaftalen, som i hovedtræk gik ud på følgende:

— de underskrivende medlemmer måtte ikke uden sammenslutningens samtykke udstille eller deltage i udstilling af motorkøretøjer, fragtcontainere eller automobil- og motorudstyr på nogen udstilling i Det forenede Kongerige undtagen på udstillinger afholdt af sammenslutningen,

— sammenslutningens samtykke var også nødvendigt for at deltage i eller offentliggøre resultaterne af ethvert væddeløb eller enhver sammenlignende afprøvning i Det forenede Kongerige,

— sammenslutningen skulle tilbyde de underskrivende medlemmer fordelagtige lejevilkår ved udlejning af stande på de af sammenslutningen afholdte udstillinger, og denne leje skulle være mindre end den standleje, som ikke-underskrivende medlemmer skulle betale,

— ved brud på udstillingsaftalen skulle underskrivende medlemmer miste deres ret til særlig gunstige lejevilkår, og de kunne efter sammenslutningens skøn udelukkes fra de af sammenslutningen afholdte udstillinger,

— ethvert spørgsmål eller enhver tvist, der måtte opstå med hensyn til betydningen og rækkevidden af udstillingsaftalen, skulle i første omgang afgøres af sammenslutningens udvalg for generelle anliggender, hvis beslutning kunne appelleres til sammenslutningens råd; rådets afgørelse var endelig og inappellabel;

(6) hvert år udarbejdede SMM & T en betegnelse over almindelige udstillinger og specialudstillinger, som var blevet godkendt med henblik på deltagelse af SMM & Ts underskrivende medlemmer eller af underskrivende medlemmer, der tilhørte visse af sammenslutningens afdelinger; efter anmodning kunne udvalget for den relevante brancheafdeling med eventuel senere godkendelse fra sammenslutningens udvalg for generelle anliggender give tilladelse til deltagelse i særlige arrangementer;

(7) i august 1979 fremsatte en anden britisk arrangør af udstillinger, Earls Court and Olympia Ltd og dets datterselskab Fernston Ltd, (herefter benævnt Earls Court), en begæring over for Kommissionen i medfør af artikel 3 i forordning nr. 17; heri hævdede Earls Court, at SMM & Ts udstillingsaftale som anvendt af denne sammenslutning og dens medlemmer var en overtrædelse af traktatens artikel 85 og 86;

(8) da SMM & T besluttede at flytte International Motor Show til Birmingham, besluttede Earls Court at afholde en begrænset biludstilling i oktober i London i de år, hvor SMM & T ikke arrangerede sit Internationale Motor Show; det blev følgelig besluttet for første gang at afholde en biludstilling i Earls Court i oktober 1977, om end kun med deltagelse af forhandlere; udstillingen, som gik under betegnelsen »Motorfair 1977« blev godkendt af SMM & T i henhold til udstillingsaftalen, men det var

kun forhandlere, der kunne deltage heri, hvorimod visse brancheafdelinger inden for sammenslutningen var udelukkede; denne godkendelse betød, at fabrikanter og importører havde ret til at give deres forhandlere støtte til deltagelse i »Motorfair 1977«, selv om disse forhandlere under alle omstændigheder frit ville have kunnet deltage for egen regning, da de jo ikke havde mulighed for at være medunderskrivere af udstillingsaftalen;

(9) da Earls Court i 1978 anmodede SMM & T om i henhold til udstillingsaftalen at give sin godkendelse til afholdelse af et »Motorfair 1979« som en forhandlerudstilling, nægtede SMM & T at give denne godkendelse; dette afslag foranledigede i sidste ende Earls Court til at aflyse den planlagte »Motorfair 1979« i september 1979, fordi antallet af forhandlere, som ønskede at deltage uden deres fabrikants eller koncessionærs støtte, var så formindsket, at der ikke længere var noget formål med at holde udstillingen;

(10) efter at have undersøgt klagen, anmodede Kommissionen SMM & T om at ændre udstillingsaftalen; SMM & T har imødekommet Kommissionens anmodning og har foretaget væsentlige ændringer i udstillingsaftalen; hovedpunkterne i den nye ændrede udstillingsaftale er følgende:

— i de år, hvor SMM & T arrangerer internationale udstillinger af motorkøretøjer, må sammenslutningens underskrivende medlemmer kun deltage direkte eller indirekte i udstilling af automobil- og motorudstyr på udstillinger, der ikke er arrangeret af SMM & T, såfremt de relevante afdelinger i sammenslutningen giver tilladelse hertil, og der kun gives tilladelse til sådan deltagelse i det omfang, det ikke virker til skade for SMM & Ts egne internationale udstillinger i disse år,

— i de år, hvor der ikke er nogen international udstilling af motorkøretøjer arrangeret af SMM & T, kan de underskrivende medlemmer uden begrænsninger af nogen art deltage direkte eller indirekte i udstillinger, der ikke er arrangeret af sammenslutningen,

— medlemmer, der har underskrevet udstillingsaftalen, har fortrin fremfor andre med hensyn til tildeling af standplads på enhver international udstilling af motorkøretøjer arrangeret af SMM & T, og den standleje, som de skal betale ved sådanne udstillinger, beregnes efter en særlig fordelagtig sats (ca. 25 % mindre); fordelene i henhold til denne bestemmelse ophører, dersom et medlem overtræder aftalens bestemmelser,

— ethvert spørgsmål eller enhver tvist, som måtte opstå med hensyn til betydningen eller rækkevidden af udstillingsaftalen, skal på anmodning af enhver part, som måtte være berørt af det pågældende spørgsmål eller den pågældende tvist, afgøres ved voldgift;

(11) efter SMM & T havde foretaget disse ændringer i udstillingsaftalen, frafaldt Earls Court sin klage;

(12) som et led i ændringerne af udstillingsaftalen havde SMM & T oprindelig påtænkt at indsætte en bestemmelse, der begrænsede de underskrivende medlemmers adgang til at deltage i udstillinger af national betydning i de år, hvor SMM & T ikke arrangerer internationale automobiludstillinger; tanken herom er blevet opgivet efter drøftelser med Kommissionens tjenestegrene;

(13) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra tredjemand efter offentliggørelsen i medfør af artikel 19, stk. 3;

II. RETLIG VURDERING

A. Anvendelse af artikel 85, stk. 1

i medfør af traktatens artikel 85, stk. 1, er alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, uforenelige med fællesmarkedet og forbudt;

(14) udstillingsaftalen er en aftale mellem virksomheder på den ene side og en sammenslutning af virksomheder på den anden; enhver foranstaltning eller beslutning truffet af SMM & T til gennemførelse af udstillingsaftalen er en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder;

udstillingsaftalen i sin nuværende udformning har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen inden for fællesmarkedet på følgende måde:

i) konkurrencen mellem producenter og importører af automobiludstyr, som er medunderskrivere af udstillingsaftalen, og konkurrencen mellem deres forhandlere begrænses eller fordrejes, fordi de i de år, hvor SMM & T arrangerer internationale automobiludstillinger, er forhindret i at udstille deres produkter på udstillinger, som ikke arrangeres af SMM & T eller er godkendt af denne sammenslutning med henblik på deltagelse, og i indbyrdes konkurrence at fremme salget af disse produkter,

ii) konkurrencen mellem arrangører af udstillinger, hvor der udstilles automobiludstyr, begrænses eller fordrejes, fordi disse arrangører forhindres i at få producenter, importører og i praksis også forhandlere til at deltage heri i de år, hvor SMM & T arrangerer international automobiludstilling i Det forenede Kongerige;

(15) Disse konkurrencebegrænsninger kan påvirke handelen mellem medlemsstater på følgende måde:

i) i de år, hvor SMM & T arrangerer internationale automobiludstillinger, hindres de importører af automobil udstyr, som er medunderskrivere af udstillingsaftalen, helt eller delvis i at udstille automobil udstyr, der er fremstillet i andre medlemsstater, på udstillinger i Det forenede Kongerige, som ikke arrangeres eller er godkendt af SMM & T; dette kan medføre at interesserede erhvervskredse eller kunder til disse produkter kun har mulighed for at se et begrænset eller ufuldstændigt produktudvalg udstillet på sådanne udstillinger,

ii) andre arrangører af udstillinger, som ikke er blevet godkendt af SMM & T, har ikke mulighed for i Det forenede Kongerige at udstille automobil udstyr fremstillet i andre medlemsstater i de år, der er nævnt under i); denne hindring for udstillingsarrangørernes handel med tjenesteydelser mellem medlemsstater kan bringe samhandelen mellem disse stater i fare på en måde, der strider mod målsætningen om at skabe et enhedsmarked for alle disse stater;

(16) i betragtning af den samlede omsætning af automobil udstyr, som udstillingsaftalens medunderskrivere tegner sig for, er der tale om en påvirkning at samhandelen mellem medlemsstater, der langtfra er ubetydelig;

(17) artikel 85, stk. 1, finder følgelig anvendelse på SMM & Ts udstillingsaftale;

B. **Anvendelse af artikel 85, stk. 3**

i medfør af traktatens artikel 85, stk. 3, kan bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, erklæres uanvendelige på enhver vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder, som bidrager til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling, samtidig med at den sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen herved, og uden at der:

a) pålægges de pågældende virksomheder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå disse mål,

b) gives disse virksomheder muligheder for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer;

(18) Kommissionen har ved flere lejligheder (1) bekræftet, at det er dens politik med hensyn til udstillinger at acceptere aftaler eller arrangementer — så som SMM & Ts udstillingsaftale — såfremt de medfører rationaliseringer og omkostningsbesparelser og ligeledes frembyder fordele for forbrugerne, som objektivt set opvejer de pågældende konkurrencebegrænsende elementer;

(19) ovennævnte rationaliseringsfordele og omkostningsbeparelser opnås med SMM & Ts udstillingsaftale på følgende måde:

i) udstillinger af automobil udstyr i Det forenede Kongerige arrangeres af SMM & T med sådanne intervaller og på en sådan måde, at der sikres den mest effektive og

(1) Kommissionens beslutninger i CEMATEX (EFT nr. L 227 af 8. 10. 1971, s. 26), fornyet den 24. maj 1983 (EFT nr. L 140 af 31. 5. 1983, s. 27), UNIDI (EFT nr. L 228 af 29. 8. 1975, s. 17), BPICA (EFT nr. L 299 af 23. 11. 1977, s. 18), fornyet den 30. april 1982 (EFT nr. L 156 af 7. 6. 1982, s. 16), EMO (EFT nr. L 69 af 20. 3. 1969, s. 13), fornyet den 7. december 1978 (EFT nr. L 11 af 17. 1. 1979, s. 16).

præstigeprægede præsentation af det bredest mulige udvalg af automobilindustriens produkter for potenielle kunder, det brede publikum og medierne,

ii) de omkostninger, som producenter og importører pådrager sig ved deltagelse i automobiludstillinger i Det forenede Kongerige, mindskes eftersom de begrænses til udstillinger, hvor det størst mulige udvalg af automobilindustriens produkter vises, og som anses for at være mest effektive ud fra et marketingssynspunkt;

det kan derfor udledes, at udstillingsaftalen bidrager til at forbedre distribution af automobil udstyr i Det forenede Kongerige og til at fremme den økonomiske udvikling;

(20) forbrugerne sikres en rimelig andel af fordelen ved forbedring af distributionen og den økonomiske udvikling; den periodevise koncentration af udstillinger, der arrangeres af SMM & T, gør det muligt for forbrugerne at få et fuldstændigt indtryk af udvalget af produkter, der findes på markedet, samt bedre at orientere sig inden de træffer deres afgørelse, uden at det er nødvendigt at rejse rundt fra en udstilling til en anden for at se alle de produkter, som udbydes;

(21) de begrænsninger, der pålægges fabrikanterne og importørerne med hensyn til hvert andet år ikke at deltage i udstillinger, som kan mindske effekten af SMM & Ts internationale automobiludstillinger, kan betragtes som nødvendige for at tilvejebringe de fordele, der opnås ved en rationalisering af udstillingen af automobiludstyr ved sådanne lejligheder;

(22) udstillingsaftalen udelukker ikke konkurrencen mellem fabrikanterne og importørerne af automobiludstyr i Det forenede Kongerige, ligesom den ikke udelukker konkurrencen mellem arrangører af udstillinger, hvor der udstilles eller kan påtænkes udstillet automobiludstyr;

deltagelse i udstillinger er ikke den eneste måde, hvorpå fabrikanterne og importørerne af automobiludstyr kan tiltrække erhvervslivets eller andre potentielle kunders interesse; fabrikanterne og importørerne kan benytte alle medierne for at tiltrække sig kunder; desuden må det i denne forbindelse ikke glemmes, at deres forhandlere, ud over at have den daglige og direkte kontakt med størsteparten af de potentielle kunder, er frit stillede med hensyn til at deltage i enhver udstilling, de ønsker, og deres salgsfremmende aktiviteter vil i sidste ende bidrage til at bevare en høj grad af konkurrence mellem fabrikanter og mellem importører;

konkurrencen mellem udstillingsarrangører er kun i begrænset omfang påvirket af udstillingsaftalen, idet det står enhver arrangør frit for at afholde en udstilling i de år, hvor SMM & T ikke afholder sine udstillinger; selv i de år, hvor SMM & T afholder sine egne internationale udstillinger, er det kun arrangørerne af udstillinger, som kan mindske effekten af SMM & Ts internationale udstillinger, der vil blive forhindret i at skabe interesse hos fabrikanterne og importørerne for at deltage i deres udstillinger; endelig bør det i denne forbindelse heller ikke glemmes, at forhandlerne frit kan deltage for egen regning i en hvilken som helst udstilling, når som helst de måtte ønske det, idet de dog ikke i de år, hvor SMM & T organiserer sine egne internationale udstillinger, kan regne med økonomisk støtte fra dem, der har underskrevet aftalen;

(23) da alle de i artikel 85, stk. 3, fastsatte betingelser således er opfyldt, kan der ved beslutning meddeles fritagelse til udstillingsaftalen i den form, hvori den i dag anvendes af SMM & T;

C. Anvendelse af artikel 6, 7 og 8 i forordning nr. 17

i medfør af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 17 skal en beslutning i henhold til traktatens artikel 85, stk. 3, træffes for et bestemt tidsrum, og der kan knyttes betingelser og påbud til en sådan beslutning; desuden har Kommissionen i medfør af artikel 8, stk. 2 i nævnte forordning, pligt til at sikre sig, at betingelserne i artikel 85, stk. 3, stadig er opfyldt;

(24) udstillingsaftalen, som i lang tid var blevet anvendt af SMM & T før den 1. januar 1973, hvor Det forenede Kongerige blev medlem af Det europæiske økonomiske Fællesskab, blev anmeldt til Kommissionen den 25. juni 1973;

det var imidlertid ikke før 1977, hvor udstillingsaftalen fik konsekvenser for den af Earls Court arrangerede »Motorfair«, og 1979, hvor SMM & Ts anvendelse af udstillingsaftalen førte til aflysning af »Motorfair 1979«, at den fulde effekt af de konkurrencebegrænsende elementer i udstillingsaftalen i dens oprindelige form kom for dagen og gav anledning til, at der blev indsendt en klage, og at Kommissionen greb ind;

(25) efter Kommissionens indgriben har SMM & T i samarbejde med Kommissionen ændret udstillingsaftalen, således at den opfylder betingelserne i artikel 85, stk. 3; Kommissionen har derfor til hensigt at anvende artikel 7 i forordning nr. 17 og erklære bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, for uanvendelige på den anmeldte udstillingsaftale fra den 1. januar 1973 til den 1. juli 1980, hvor den ændrede udstillingsaftale første gang blev forelagt Kommissionen;

(26) ved fastsættelsen af beslutningens varighed i medfør af artikel 8 i forordning nr. 17 skal Kommissionen tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende inden for automobilindustrien, og den hyppighed, hvormed der efter udstillingsaftalen afholdes udstillinger; det synes derfor rimeligt at indrømme fritagelsen for perioden fra den 1. juli 1980 til den 31. december 1994;

(27) i medfør af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 17 kan der knyttes betingelser og påbud til denne beslutning for at give Kommissionen mulighed for at sikre sig, at betingelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, stadig er opfyldt i fritagelsesperioden;

SMM & T skal derfor straks underrette Kommissionen om eventuelle ændringer i udstillingsaftalen og eventuelle ændringer i den praktiske anvendelse heraf;

desuden skal SMM & T straks underrette Kommissionen om ethvert tilfælde, hvor sammenslutningen under henvisning til udstillingsaftalen nægter at godkende automobiludstillinger arrangeret i Det forenede Kongerige af andre end sammenslutningen;

endelig skal SMM & T hvert år før udgangen af januar for Kommissionen forelægge en tidsplan over internationale automobiludstillinger, som sammenslutningen arrangerer inden for det pågældende år i Det forenede Kongerige —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, i EØF-traktaten erklæres i medfør af artikel 85, stk. 3, uanvendelige på SMM & Ts udstillingsaftale. Denne beslutning anvendes fra den 1. juli 1980 og er gyldig til den 31. december 1994.

Artikel 2

Forbudet i traktatens artikel 85, stk. 1, erklæres i medfør af artikel 7 i forordning nr. 17 uanvendeligt på SMM & Ts udstillingsaftale fra den 1. januar 1973 til den 30. juni 1980.

Artikel 3

Der knyttes følgende betingelser til den i artikel 1 afgivne erklæring:

— SMM & T skal straks underrette Kommissionen om eventuelle ændringer i udstillingsaftalen eller i den praktiske anvendelse heraf,

— SMM & T skal straks underrette Kommissionen om tilfælde, hvor sammenslutningen under henvisning til udstillingsaftalen nægter at give sin godkendelse til automobiludstillinger, der arrangeres i Det forenede Kongerige af andre end SMM & T selv,

— hvert år før udgangen af januar skal SMM & T forelægge Kommissionen en tidsplan for sine internationale automobiludstillinger i det pågældende år.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Society of Motor Manufacturers and Traders Ltd, Forbes House, Halkin Sheel, London SWIX 7DS og til alle medunderskriverne af udstillingsaftalen, til hvem det pålægges SMM & T at fremsende beslutningen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 5. december 1983.

På Kommissionens vegne
Frans ANDRIESSEN
Medlem af Kommissionen